

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.

ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

Список використаної літератури

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
3. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250.
4. Національна асоціація адвокатів України. Позиція НААУ щодо діяльності адвокатів під час воєнного стану. URL <https://unba.org.ua>.
5. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 р. № 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. Ст. 577.
6. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. / Рада Європи. Київ : Офіційний вісник України, 1998. № 13. Ст. 270. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_004 (дата звернення: 25.10.2025).
7. Основні принципи ООН щодо ролі юристів, прийняті VIII Конгресом ООН із запобігання злочинності та поведження з правопорушниками, Гавана, 27 серпня — 7 вересня 1990р. URL: https://www.unodc.org/pdf/criminal_justice/UN_Basic_Principles_on_the_Role_of_Lawyers.pdf (дата звернення: 25.10.2025).

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Нестерчук Лілія Петрівна*

Гачук Д. С.

студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ АДВОКАТА ЯК ВИМОГА ЧАСУ: НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

Світ стрімко змінюється під впливом цифрових технологій, і сьогодні це вже не просто тенденція, а нова реальність. Україна, незважаючи на складні обставини в умовах воєнного стану, демонструє надзвичайно високий рівень цифровізації у всіх сферах життя — від державного управління до освітніх процесів. Цей процес не обійшов стороною і адвокатську діяльність, що адаптується до нових вимог часу. Бути сучасним адвокатом — означає не лише знати закон, а й уміти працювати в цифровому просторі, де дедалі більше процесів відбувається онлайн. Цифрова компетентність стає одним із визначальних критеріїв професійності, адже саме вона дозволяє ефективно

реалізовувати правову допомогу в умовах, коли швидкість, доступність і безпека інформації мають вирішальне значення.

Цифрова компетентність адвоката — це не просто вміння користуватися комп'ютером чи надсилати документи електронною поштою. Це комплекс навичок і знань, що забезпечують ефективне використання цифрових інструментів у професійній діяльності. Йдеться про вміння працювати з електронними базами судових рішень, орієнтуватися в системах електронного документообігу, знаходити й перевіряти інформацію, аналізувати великі обсяги даних, користуватися офіційними державними порталами, зберігати та передавати конфіденційну інформацію відповідно до вимог безпеки тощо. Усе це формує новий професійний стандарт, де цифрові навички стають такими ж важливими, як і правові знання.

Сьогодні цифрова грамотність уже не сприймається як «додатковий бонус» для юриста. Вона є основною умовою ефективної діяльності. Україна, навіть в такий складний час, продовжує впроваджувати цифрові рішення у сфері права: працюють електронні реєстри, функціонує система електронного суду, активно розвивається Єдиний державний веб-портал електронних послуг «Портал Дія». Це свідчить про те, що цифрова трансформація правової системи є незворотною. Завдяки цим процесам адвокати отримують більше можливостей для дистанційної роботи, онлайн-подання документів, участі у судових засіданнях через відеоконференції, а також доступу до законодавчих баз у реальному часі. Така мобільність є надзвичайно важливою наразі в нашій країні, коли не завжди є фізична можливість бути присутнім у суді або мати доступ до офісу. Цифрові технології стали не лише зручністю, а й способом забезпечення безперервності правового захисту.

Розвиток цифрової компетентності адвокатів в Україні включає в себе такі напрямки:

1) постійне підвищення цифрової грамотності через спеціалізовані навчальні програми, семінари та тренінги, які проводять як університети, так і професійні об'єднання. Сьогодні юридична освіта в Україні активно реагує на ці зміни. Наприклад, університети впроваджують дисципліни для майбутніх юристів, пов'язані з ІТ-правом, електронним документообігом, цифровою безпекою. Цей напрям не просто декларується, а реально розвивається: викладачі розповідають про нові інструменти, зміни у сфері цифровізації, міжнародний досвід. Таке поєднання теорії та практики формує у майбутніх юристів розуміння, що цифрова компетентність є невіддільною частиною професії. Але важливо, щоб подібний підхід став універсальним для всіх правничих шкіл країни. Це дозволить сформувати нове покоління адвокатів, здатних працювати у високотехнологічному середовищі.

щі. В свою чергу, Вища школа адвокатури постійно проводить курси для адвокатів, оскільки відповідно до ст. 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» підвищення професійного рівня є професійним обов'язковим адвоката [1]. Разом із тим, цифрова компетентність адвоката включає не лише технічні знання, а й правову свідомість у цифровому середовищі. Необхідно вміти дотримуватися етичних стандартів під час онлайн-комунікації;

2) удосконалення цифрової інфраструктури адвокатури: розвиток електронного кабінету адвоката, інтеграція безпечних електронних сервісів для обміну документами, автоматизація рутинних процесів;

3) розуміння ризиків кіберзагроз та забезпечення кіберзахисту в адвокатській діяльності, що передбачає створення чітких стандартів безпеки та рекомендацій для роботи з електронними матеріалами справ та відповідно персональними даними клієнтів. Адвокат має знати, як уникнути витоку інформації, як вибрати безпечні хмарні сховища, як перевіряти достовірність цифрових доказів. В умовах інформаційної війни, коли маніпуляція даними стає зброєю, цифрова компетентність юриста — це ще й гарантія правової безпеки суспільства. Той, хто здатен розрізняти фейки, аналізувати джерела й критично мислити, уже має перевагу не лише як адвокат, а як громадянин, що здатен відстоювати правду;

4) здатність забезпечити рівний доступ до правових послуг для всіх категорій населення, включно з людьми з особливими потребами, жителями віддалених регіонів, маломобільними групами та іншими уразливими категоріями. Особливо важливо, що цифрова компетентність дозволяє й самим адвокатам з особливими потребами повноцінно виконувати свої професійні обов'язки, проводити консультації та брати участь у судових процесах, незалежно від фізичних або географічних обмежень;

5) продовження гармонізації українського законодавства із європейськими нормами, які регулюють цифрову сферу, щоб адвокатська діяльність в Україні залишалася конкурентною в міжнародному правовому просторі.

Великою перевагою є те, що адвокатура в Україні вже рухається цим шляхом розвитку та удосконалення. Професійні організації, навчальні центри, правничі школи приділяють дедалі більше уваги темам цифрової трансформації, обговорюють питання етики штучного інтелекту (ШІ, AI — artificial intelligence), електронного правосуддя, захисту персональних даних. Це свідчить про розуміння: майбутнє правничої професії нерозривно пов'язане з технологіями. Однак головне завдання на найближчі роки — зробити цей процес системним і рівномірним, щоб цифрова компетентність не залишалася перевагою окремих, а стала стандартом для кожного адвоката.

Отже, цифрова компетентність адвоката сьогодні — це не просто вимога часу, а ще й основа професійної стійкості й ефективності. Вона визначає здатність адвоката діяти в умовах постійних змін, швидко адаптуватися до нових технологічних реалій і водночас зберігати етичні та правові стандарти професії. У період, коли Україна виборює свою свободу і майбутнє, розвиток цифрової компетентності у сфері права є ще одним кроком до зміцнення правової держави. Адже сучасний адвокат — це не лише фахівець із права, а й провідник цифрової справедливості, який здатен поєднати професійну компетентність із технологічним прогресом.

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#n159>

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент *Храпенко Олена Олегівна*

Георгію О. Ю.

студентка 3-го курсу факультету
адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАХИСТ ПРОФЕСІЙНИХ ПРАВ АДВОКАТІВ, ЯКІ ЗАЛУЧАЮТЬСЯ ДО НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ

У правовій системі України фундаментальне право кожного на професійну правничу допомогу є наріжним каменем доступу до правосуддя. Ця гарантія закріплена на найвищому рівні — у статті 59 Конституції України, де чітко зазначено, що у випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно [1]. Реалізація цього конституційного обов'язку покладена на систему безоплатної правничої допомоги (БПД), ключову роль у якій відіграють адвокати для соціально незахищених верств населення у кримінальних, цивільних та адміністративних справах, забезпечуючи реальний доступ до правосуддя [2]. Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю зміцнення інституту адвокатури як незалежного правозахисного інституту, усуненням дисбалансу між високими державними гарантіями надання безоплатної правничої допомоги (БПД) та фактичними